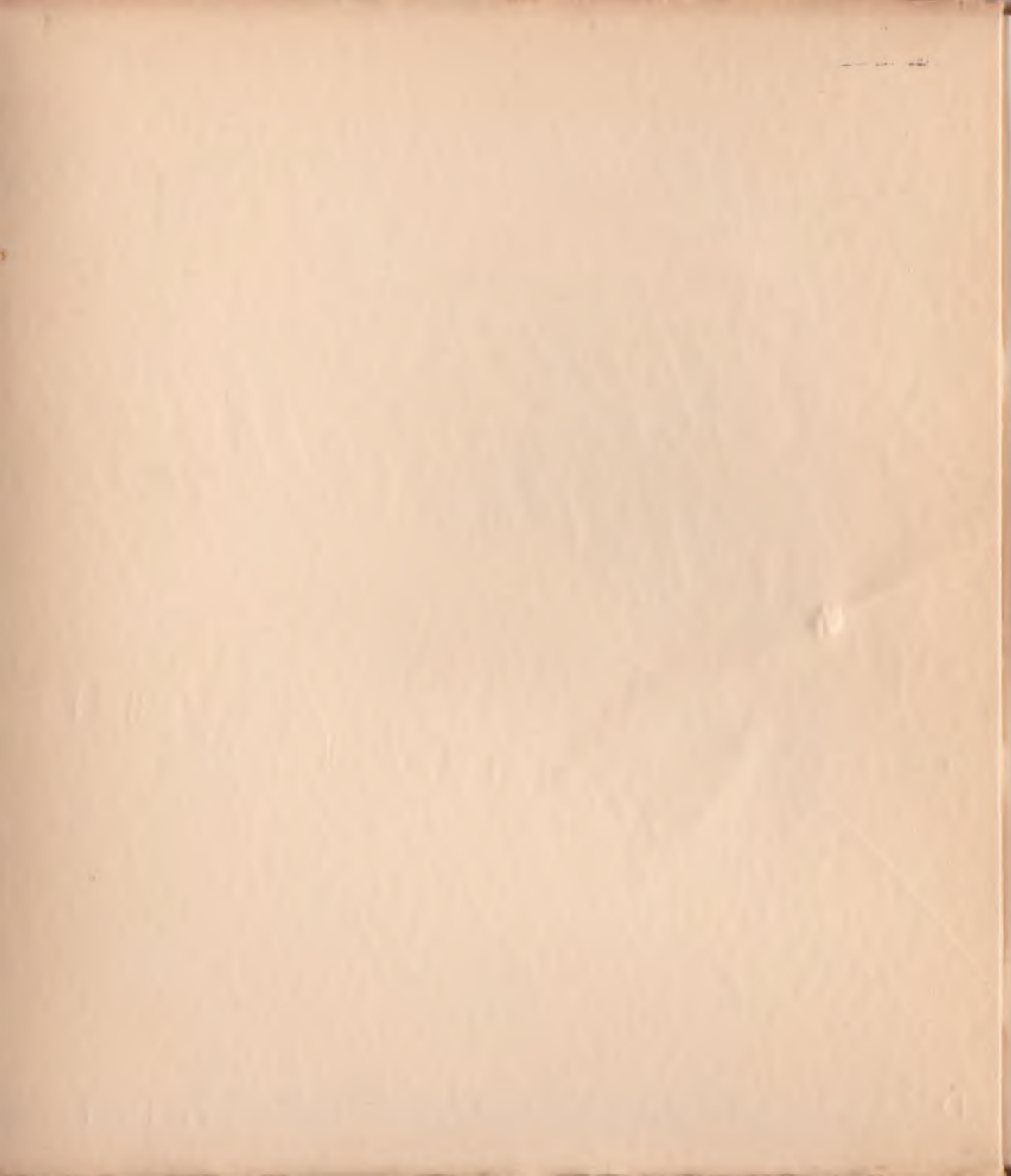




# Geeft Vaccinatie?

**WAT DAN WEL?**

DOOR J.T. WOUTERS ARTS



GEEN  
VACCINATIE?

WAT DAN WEL?

DOOR

J. T. WOUTERS

ARTS TE VELP (G.)

UITGEGEVEN DOOR BOSCH & KEUNING - BAARN



LIBELLEN-SERIE Nr. 221.

Prijs van één nummer 45 cent.

Vier nummers per nummer 40 cent.

Acht of meer nummers per nr. 35 ct.

Voor dubbele nrs. *dubbele* prijzen.

**H**aat, ontbering en ziekte griffen onuitwischbare lijnen in 's menschen aangezicht, den spiegel der ziel; oorlog, hongersnood en pestilentie kerven diepe voren in het aangezicht der historie, den spiegel der menschheid.

Diep in 't onderbewustzijn leeft eeuwig en arbeidt de bekleeming der ziel: voetprent van den druk van 't doorstane leed; uit, door den gang der eeuwen diep verdekte bron welt en werkt in ons de heugenis aan plagen, bezoeken en noodlotslagen: aan al het leed dat eens de harten van geslachten op geslachten vóór ons met bekommering, angst, ontzetting en radeloosheid heeft vervuld. Daarneven kiemt in ons, hunne nazaten, de heugenis aan blijde uitkomst ook; aan den jubel hunner ziel bij ongedachte verlossing uit den druk. Die heugenissen, ondergronds gedijen ze tot neigingen, afkeer en genegenheid; ze stempelen onze goede daden — en tot in tragische conflicten stuwen ze ons, verblinden, voort.

Hoe groot leed hebben pest en pokken over de menschen uitgestort. Meer zelfs nog dan de pest richtten vroeger de pokken de grootste verwoestingen aan, landstreken werden ontvolkt, families vernietigd, personen voor hun leven geschonden, niet zelden verminkt. En een uitzinnige angst voor de alomtegenwoordige besmetting verscheurde alle banden des bloeds, van vriendschap en van plicht.

Eeuw na eeuw woedt die afgrijselijke geesel der volken; duizenden vallen haar ten offer; en nog eens duizenden waren rond onder de levenden als afzichtelijke dreiging hoe eigen jeugd, kracht en schoonheid onder haar boozen adem zullen dorren en verwelken.

Die heugenis is het erfdeel van ons bloed. Maar niet minder is iedere vezel in ons nog doortrokken van die blijheid, die dankbaarheid onzer vaderen, toen op eenmaal door de invoering van de Jenersche voorbehoedende inenting met de nauwverwante koepokstof

de plaag haar verschrikking verloor. Erkentelijkheid en piëteit beide vervulden en vervullen nog het gemoed van leeken en geneesheeren.

Moelijk echter legt het ontroerd gemoed de zuivre maatstaf aan aan de bezwaren tegen het voorwerp onzer vereering, slechts zelden worden de grieven, tegen de inenting te berde gebracht, door den dankbaren nazaat onbevangen aangehoord en onpartijdig getoetst.

Voeg hierbij de eigenmachtigheid van ons, geneesheeren, nooit nog in toom gehouden door eenig deskundig leekenoordeel, en ge voorziet ook hier, gelijk de eeuwen door, in de uitkomst van 't pro en contra der vaccinatie den tragischen gang der geneeskunst. Ook nu niet anders dan miskenning en doodswijgen der bedenkingen: ook hier een waanwijs blind voorthollen naar een grondeloos moeras: het dreigend failliet der vaccinatie.

De pokziekte (variola) is een besmettelijke ziekte met snel verloop, die waarschijnlijk al vele eeuwen geleden in Voor-Indië bekend was en misschien even lang in Centraal-Afrika; in Europa, ook in Nederland, sinds ongeveer het jaar 1000. Waarschijnlijk hebben de eerste kruistochten reeds in belangrijke mate tot hare verbreiding bijgedragen.

Het broedtijdperk (de incubatie), dat is de tijd vanaf de besmetting tot het merkbaar worden der eerste verschijnselen der ziekte, bedraagt meest 10 dagen; soms echter langer, tot 14 dagen toe. Met een koude rilling begint dan het bloeistadium, en er ontwikkelt zich een koorts tot 39, 40 graden toe, soms zelfs meer, met een gevoel van zwaar ziek zijn en een heftige pijn in de lendenen. Spoedig treden dan op de huid roode vlekken op, en eerst daarna de typische blaasjes, waarvan de inhoud aldra etterig wordt en dan tot korsten indroogt. Ook op de slijmvliezen van keel, neus en oogen komen deze blaasjes voor. Met het optreden van den uitslag daalt eerst de koorts, om spoedig weer te rijzen. In de huid wijzen straks diepe dellen de plaats aan waar de etterblaar zich heeft ontwikkeld. 't Zieke gevoel is heel sterk, 't sterftecijfer is belangrijk, en heel groot als zich bloedingen in de huid vertoonen.

Wie eenmaal de pokken heeft doorgemaakt, blijft meestal onontvankelijk voor een tweede besmetting.

Verwickelingen met andere aandoeningen zijn heel gewoon. Meningitis en geestesziekten komen voor, hoewel niet dikwerf. Vaker blindheid door verzweringen van den oogbol. Ook verzweringen in de neus; soms verlammingen en ernstige aandoeningen aan 't hart en de nieren.

Ontvankelijkheid voor de pokken heeft bijna iedereen; in de laatste jaren schijnt deze echter geringer te zijn geworden.

Eertijds, toen het getal der zieken, en ook het sterftecijfer hoog was, heeft dit natuurlijk 't verlangen gewekt door bepaalde kunstgrepen de kracht der ziekte te breken.

Omdat men meende gezien te hebben dat de gevolgen van een opzettelijke besmetting minder ernstig waren dan die van een toevallige — daarom is men begonnen een gezonde met de korsten van een pokpuist in te wrijven; eenmaal een lichtere vorm door-gemaakt, was hij onontvankelijk ook voor de zware. Ongevaarlijk bleek deze methode echter geenszins; en daar aldus bovendien de besmettingshaarden voor gezonden in aantal toenamen, werd deze methode van onvatbaarmaking van hoogerhand verboden.

Toen ontdekte men een veel minder schadelijke methode, en die toch gedurende vele jaren onvatbaarheid verleent. Bij vele huisdieren: schapen, paarden en koeien enz. komt een op pokken gelijkende uitslagziekte voor, die vooral bij koeien een goedaardig verloop heeft. Ze *beperkt* zich meestal tot de tepels, en maakt weinig ziek. Ze is besmettelijk voor geit, hond, konijn en andere dieren.

Een eigenaardigheid is verder dat als men de *menschenpokken* bij dieren inent, zich bij iedere diersoort weer de voor *deze* dieren eigendommelijke pokziekte ontwikkelt. Ent men dan de stof van deze dierpokken weer op menschen terug, dan werkt die bij hen op veel zwakkere wijze dan de oorspronkelijke menschenpokken zelf; en *breidt* zich *evenmin uit* als bijv. de oorspronkelijke koe-pokken 't doen, en maakt ook weinig ziek.

Meestal echter wordt nu koepokstof (de poklymphe) ingeënt bij een mensch; en uit de bij hem ontwikkelde puist wordt de lymphe overgebracht op de buikhuid van een gezond kalf (of van een konijn) en uit de daar zich ontwikkelende pokpuisten wordt de lymphe verzameld, die aan de medici voor de inenting wordt ter

hand gesteld. Soms pakt de lymphe niet; meestal echter wel en ontwikkelt zich op de plaats van inenting een puist met eenige roodheid er omheen. 't Komt echter voor dat zich ter plaatse een diepe zweer ontwikkelt, soms ziet men een krans van blaasjes, die opengaan en een vochtige uitslag blijft dan langeren tijd daar aanwezig. Heel zelden ontstaat een echte huidroos op den arm tot op den romp, die levensgevaarlijk is; ook komt het een enkele keer tot de ontwikkeling van pokpuisten of andere uitslagen elders op het lichaam.

Langen tijd vernam men niets van andere verwickelingen dan de genoemde, welke niet altijd blijvend nadeel veroorzaakten, en dan ook door zelfs de meest verknochte bewonderaars van de pokkeninenting niet geheel werden ontkend. Een reden om de door de regeering bij de toelating tot de school opgelegde inentingsdwang af te keuren, vormden de lichtste verwickelingen niet. Anders werd het toen in 1929 de alastrim, een pokziekte van wat lichter aard, in ons land zich begon te verbreiden, en het publiek opgeschrikt door artikelen van medici, die de mogelijke gevaren sterk overdreven, zich vrijwillig of gedwongen alom met de koepokstof liet inenten. Velen werden daarop ernstig ziek, 't aantal sterfgevallen liep zelfs tot in de zestig. Als het juist is, dat het aantal sterfgevallen aan de alastrim slechts vijf heeft bedragen, wat meen ik officieel is vastgesteld, dan begrijpt men de ongerustheid van het publiek en van de regeering over het nut van een methode van voorbehoeding, dat zoozeer in het tegendeel was omgeslagen. In elk geval, de regeering voelde zich genoopt de verplichting tot inenting tot nader op te schorten, en ook nu nog heeft ze geen aanleiding kunnen vinden de oude dwang weer in te voeren, ondanks de protesten van velen, die 't wederopduiken van een epidemie als in vroegere tijden nu aanstaande achten.

De vorm, waarin de ernstigste ontwikkeling der inenting in 1929 optrad, en waarvoor men alleen oog had, was die eener hersenziekte, die òf met den dood, òf met verlammingen of met groote stoornissen van den geest eindigden. Erg genoeg, zal men zeggen, maar tegenover de duizenden inentingen nog betrekkelijk gering in de oogen van hen, die door piëteitsgevoelens gedreven 't moeilijk konden ver-



kroppen, dat de inenting, die zooveel leed en levens aan 't menschdom had bespaard, nu bijkans tot een aanfluiting werd. In dezen goedstoestand bleken zij blind voor de ernstige verwickelingen, die niet zoo acuut optraden als de hersenontsteking, dikwerf zelfs eerst na weken aan den dag traden en zich langzaam ontwikkelden. En wel zóó blind, dat de wel zeer ernstige vraag gesteld moet worden:

Moet men tegenstander zijn van de koepokinenting om oog te hebben voor de bezwaren, die er voor den ingeënte uit kunnen voortkomen? Mag en moet de voorstander blind zijn voor die bezwaren, uit dankbare aanhankelijkheid aan die zegenrijke ontdekking, en uit verontwaardiging en vrees, dat erkenning van deze bezwaren door den verblinden tegenstander der inenting op onbehoorlijke wijze zal worden uitgebuit?

Als men zich zooloos voor den geest brengt met welke argumenten en op welken toon vóór- en tegenstanders elkaar te lijf gaan, inplaats van rustig vóór- en nadeelen naast elkaar te leggen, om samen tot een onbevungen eindoordeel te komen, dan is men geneigd de twee hier vooropgestelde vragen bevestigend te beantwoorden.

Niet zoo zelden hebben patiënten mij verteld — en eigen ervaring bevestigt het — dat hun vraag of het kwijnen van hun kind, dat *na* de inenting van de eene ziekelijke aandoening in de andere viel, wellicht door die kunstbewerking kon zijn veroorzaakt, dat deze vraag door den huisdokter op uiterst onheusche, op hooghartige wijze was beantwoord. Dat althans zulke geneesheeren niet de minste behoefte gevoelen aan een onbevungen uiteenzetting, ligt voor de hand.

Als nu vele patiënten uit allerlei streken van het land blijkbaar eenzelfde ervaring met hun huisdokter hebben opgedaan, dan moet die afwerende houding tegen deze hun onwelkome mededeelingen wel toe te schrijven zijn aan een vooringenomen uiteenzetting door de hoogleeraren aan onze universiteiten. Mijn ondervindingen gedurende mijn studietijd en latere lectuur weerspreken dit gezinszins. Gezien nu onze, dus ook mijn, gehechtheid aan het woord onzer vereerde leermeesters (die blijkbaar uit overgeërfde piëteit alleen oog konden hebben voor de zegeningen der vaccinatie), gevoegd bij

de ervaringen van mijn vader, die als predikant in 1870 in Oud-Beyerland een pokkenepidemie had meegemaakt, alle zieken in zijn gemeente had bezocht en een sterken indruk had gekregen van de voorbehoedende kracht der inenting — zoo moest het tijden duren vóór ik ook maar iets ten nadeele van die weldaad aan de menscheid wilde aanhooren. Praktische ervaring had ik niet — misschien wel daarom stond ik zoo stijf op mijn stuk.

Een eerste schok echter van dat gevestigd geloof in de *onbeperkte* zegenrijkheid der inenting kreeg ik kort na mijn vestiging als homoeopaath in Arnhem.

Een dame in de Steeg had een wijkzuster, die leed aan een recidief na een operatie van een mammasarcoom, naar Dr. J. Compton Burnett in Londen begeleid, van wien bekend was dat hij dikwerf gezwollen tot verdwijning had gebracht door het toedienen van homoeopathische geneesmiddelen. Door ondervraging kwam hij tot de conclusie dat het gezwel een gevolg kon zijn van een herhaalde vaccinatie. Daarom had hij haar Thuja D 60 gegeven; een eerste gevolg was het optreden van een op pokken gelijkende uitslag op de huid, daarna was het gezwel geslonken en verdwenen. Patiënte heeft nog lang geleefd en is niet aan een recidief gestorven.

Een tweede ervaring, die te denken gaf, was de mededeeling van een moeder, die mij haar jongste zoontje toonde, te voren blozend en gezond, nu echter uiterst bleek was, mager en in groei teruggebleven en lastig. Stoornissen volgens haar en andere leden van haar familie direct opgetreden na de inenting en sindsdien gebleven.

Men begrijpt dat ik het boekje van Dr. Compton Burnett over vaccinosi — vaccinebijwerkingen — welk boekje ik van bovengenoemde dame als geschenk ontving, met gespannen belangstelling las. En ik voelde het toen als mijn plicht mijn vooropgezette meeningen op hun waarde te toetsen.

Laat ik daarom 't een en ander uit dat boekje — *Vaccinosi and its cure*, 2de druk 1897 — vertellen. Burnett stelt voorop, dat als een volmaakt gezond persoon — van wien men immers aanneemt dat hij toch gevoelig is voor de besmetting van pokken — met de

koepokstof wordt ingeënt om hem onvatbaar te maken voor die besmetting — dat er dan bij hem een andere gezondheidstoestand intreedt, die in enkele opzichten beneden het peil is van de volmaakte gezondheid vóór de inenting. Een toeneming van de volmaaktheid kan het in geen geval zijn. Ook de zuiverste pokstof mag nooit als volkomen onschadelijk voor de gezondheid worden voorgesteld. Het is haar ziekmakende invloed die de beschutting tegen de besmetting waarborgt (als na mazelen, roodvonk e.a.).

Die ziekelijke toestand kan zich vrijwel direct als een plaatselijke afwijking, o.a. een pokpuist openbaren, maar evengoed zich *uitsluitend* ontwikkelen als een *stoornis* van 't *innerlijk bestel*, dus in de functies van 't lichaams-, geestes- of zielsbedrijf, en vooralsnog zonder stoffelijk waarneembaren grondslag.

Deze opvatting is dus een geheel andere dan de populaire, die staande houdt dat als een inenting niet zichtbaar pakt, dus als er geen vaccinatiepuist zich ontwikkelt, er alleen een absolute ongevoeligheid voor de koepokstof moet worden aangenomen; dat dus de ingeënte persoon na een dusdanige inenting geheel dezelfde is als ervóór. Dr. Burnett ontkent dat en zegt op pag. 15 van zijn boekje dat dit in sommige gevallen niet opgaat, omdat niet zelden een *minder* goede gezondheid optreedt. Want zeg hij: 't optreden van de vaccinatiepuist is een terugwerking van het organisme tot *bevrijding* van het ingeënte gif. Op andere wijze kan de pokstof gepakt hebben, als de plaatselijke pokpuist niet te voorschijn is gekomen; ja *dieper* en *ernstiger*, want niet zelden wordt dan de inenting gevolgd door een verlamming, of pijn, of hoofdpijn, grotere vatbaarheid, enz. Op deze wijze volgt op een te geringe uitwendige reactie een duurzame *inwendige* stoornis, een werkelijke vaccinatieziekte.

Aan menige z.g. ongeneeslijke neuralgie ligt de chronische pokstofvergiftiging, de vaccinose, ten grondslag. Daar 't nu van *Thuja occidentalis*, den levensboom, in de homoeopathie sinds lang bekend is, dat hij in overeenstemming met de verschijnselen van zijn ziekmakenden invloed op het gezonde lichaam, omgekeerd de schadelijke gevolgen van een inenting tot genezing kan brengen (Bönninghausen, Kunkel, Goullon), zoo kan de *gunstige* uitwerking van dit mid-

del bij een *verondersteld* geval van vaccinosis dit vermoeden versterken.

Wat Dr. Burnett daaromtrent in zijn boekje zegt, kan ik slechts kort vermelden, maar toch wel zoo, om te doen gevoelen dat door deze ziektegevallen iemand kan worden genoopt zijn eigen onderzinkingen zoo onbevangen mogelijk in dit licht te bezien, om o.a. aldus *eerst dan* gerechtigd te zijn, bij voorkomende gelegenheid de Regeering van advies te dienen bij Hare zoo zeer ingrijpende besluiten van zoowel verplichte als niet verplichte inenting en herinenting.

Dr. Burnett vermeldt eerst twee gevallen, waarvan één uit zijn eigen praktijk, waarbij een zuigeling ziek wordt door de gifstoffen die het afneemt met de melk van een kort te voren ingeënte min. In zijn eigen geval werkte Thuja waarschijnlijk levensreddend. Het volgend geval geeft B. als bewijs van uitwerking van 't pokkengif, na inenting, zoowel naar de huid als naar de ingewanden, onder het beeld van een heftige maagdarmpkatarrh, die verergerde, tot op 't oogenblik dat Thuja werd toegediend, waarop een oogenblikkelijke verbetering intrad.

Een chronisch eczeem, *direct* gevolgd op een revaccinatie, genas heel snel op Thuja. Twee gevallen van eczeem na revaccinatie bij een broer en een zuster zijn meer overtuigend. Aan den eersten gaf hij Antimonium tartaricum en dan later Thuja; aan de tweede direct Thuja; deze laatste genas direct, de eerste niet op 't eerste middel en wel op de Thuja. Als zesde geval dat van een 20-jarige allerheftigste en ongeneeslijk verklaarde neuralgie achter één oog bij een dame, die 5 à 6 maal was ingeënt. Thuja D 60 genas in 6 weken. Geval 7, een jong meisje, dat driemaal gevaccineerd was en leed aan een chronische hoofdpijn, genas door Thuja in lage verdunning, terwijl er op de huid een op pokken gelijkende uitslag verscheen. Geval 8 maakt op dezelfde wijze: optreden na vaccinatie, genezing door Thuja, waarschijnlijk, dat klierzwellingen, slepende hoest door de inenting waren veroorzaakt. De haargroei kan zeer gestoord worden door 't vaccinegif — en dan door Thuja genezen. Geval 9: Thuja geneest soms ook gezwelletjes aan de oogleden, misschien omdat ze dan een gevolg zijn van vaccinosis, zegt Burnett.

Dit is, zegt hij, van wezenlijk praktische beteekenis, omdat de officieele geneeskunst deze alleen chirurgisch kan behandelen. Wat haar niet weerhoudt zich verheven te wanen boven de wetenschappelijke geneeskunst, de homoeopathie. En verder in geval 10: volgens mijne ervaring, zegt Dr. B., zijn telkens terugkeerende influenza, chronische voorhoofdspijn, puistige huid, en een gevoel van algemeene malaise heel dikwijls 't gevolg van een herhaalde inenting, vooral als ze niet hebben gepakt. En dan volgt een wonderbare verbetering vaak vanaf de toediening van Thuja. Veel te denken geven geval 11 en 12, die van genezing van een uitslag op neus en wangen, en die van een neuralgie in 't oog, waar ook weer de samenhang met een voorafgaande vaccinatie waarschijnlijk is. Geval 13 is dat van een zieke nagel. Direct ontstaan na een derde inenting, twee jaren te voren geschied en verbetering al na 14 dagen van Thuja-werking. Geval 14, dat van een waarschijnlijk centrale ooglidverlamming met eenzelfde verloop, waarbij B. opmerkt, dat vaccinositis dikwerf de barrière vormt voor een totale genezing van tuberculose, waarbij andere middelen alleen wat verbetering hebben gebracht; die barrière wordt dan overschreden met behulp van Thuja en daarna komt de volkomen genezing wel tot stand. Heel belangwekkend voor mijn latere bespreking van den centralen oorsprong van de vaccinatieverschijnselen is geval 15, waarbij een halfzijdige spierverlamming klaarblijkelijk 't gevolg was van de zevenmalige inenting, waarbij zes niet paktten, en de genezing na Thuja. De genezingen van spinaalirritatie (16), schrijfkrimp (17), halfzijdige teruggebleven groei (18), oogneuralgie (19), dertigjarige hoofdpijn (20) volgen.

Voor den overkritischen beoordeelaar is geen dezer gevallen een strikt wetenschappelijk bewijs voor de waarheid en de waarde van Dr. Burnetts theorie van de aanwending van Thuja; en de twintig te samen zullen dezen niet er toe brengen het middel aan te wenden. Maar denk nu eens aan den praktikus, die bij zoo menig ernstig lijden na vele en kostbare behandelingen tot zijn eigen schaamte en teleurstelling zijn onmacht heeft moeten erkennen; en nu naar alles en overal speurt, om maar van die beklemming te worden bevrijd. Wat kan hem, anders dan vooroordeel of onjuist inzicht in 't wezen

van onze roeping weerhouden bij elk slepend ziektegeval te speuren naar een mogelijk verband met een inenting van de vroeg of laat daarna opgetreden ziekteverschijnselen; en dan als begin van bewijs van hun innerlijken samenhang Thuja voor te schrijven? En zich door elke verrassende verbetering te laten opwekken naarstig te blijven ondervragen bij zoo menig voorkomend troosteloos geval? In deze opvatting van onze taak als berader van zieken zijn de bekendste homoeopathen ons voorgegaan. Waardoor, ja waardoor laten we ons weerhouden hen te volgen? Omdat de *wetenschap* honderden en honderden gevallen van bevestiging eischt, en daarbij bovendien het *inzicht* in het wezen der ziekte en der geneesmiddelwerking? Maar is ons heele bedrijf dan niet voor 90—99% empirie, zuivere ervaring met wat luttele inslag van wetenschappelijk inzicht? Ook voor den homoeopaath met zijn genezingswet van het *Similia similibus curentur* blijft de toepassing ervan een kunst, een kunst ook van aanvoelingen, schattingen, kunstgrepen, foefjes, een bescheiden kunst, die desalniettemin den geheelen mensch opvoert, opstuwt en voldoening schenkt. Wat kan men meer wenschen? Daarom heb ik ook Burnett nagevolgd en geef ik nu enkele mijner ervaringen en eenige daaruit ontwikkelde beschouwingen, die, hoop ik, vóór- en tegenstander tot elkaar zullen brengen in één onbevanging oordeel over de inenting en over wat ons nu te doen staat. En tot navolging zullen nopen.

1. Een jonge dame van 25 jaar telefoneert me in September 1929, dat ze een paar dagen geleden plotseling bij het tennissen een volkomen verblinding van het linkeroog heeft bespeurd. Volgens een bekend oogspecialist leed ze aan een acute neuritis optica (oogzenuwontsteking). Over de oorzaak tastte hij geheel in het duister, noch kon hij iets van den waarschijnlijksten duur zeggen. Ik kende haar als volkomen gezond, en stond dus eerst ook voor een raadsel. Maar 1929 was het jaar van de alastrim-angstpsychose — vaccinatie alom. Te voren had ik haar dringend den raad gegeven zich niet te laten inenten, maar familieleden hadden haar beangst gemaakt, en zij had toegegeven — vier dagen voor 't optreden van de verblinding; 't oogenblik waarop de pokpuist op de huid zich had moeten ontwikkelen, wat echter niet geschied was. De Nervus Opticus (de

oogzenuw) is een uitbochting van de hersenen; volgens mij was patiënte lijdende aan een *gelokaliseerde* postvaccinale encephalitis, een der vele gevallen van encephalitis in dien tijd, maar door hun beperkten omvang niet als zoodanig erkend. In elk geval niet door den oogspecialist, ook toen hem die betreffende vraag werd gesteld. Ik schreef Thuja D 60 voor, één dosis, enkele dagen daarna was er eenige lichtperceptie en na 14 dagen was zij weer zoo goed als normaal. Ik voorspelde een mogelijke terugval na een jaar, welke voorspelling werd bewaarheid en ook ditmaal genas Thuja bijna oogenblikkelijk. Af en toe heeft ze toen nog een dosis Thuja genomen en daarna heeft zich geen gezichtsstoornis meer bij haar voorgedaan.

Dat de inenting een acute encephalitis kan opwekken is alom bekend, zooals reeds gezegd; in 1929 zijn er over de 60 ingeënten aan deze ziekte gestorven. Gestorven zijn er, zegt men, 5 patiënten aan de *alastrim*, waartegen de inenting een voorbehoedmiddel zou zijn. De stelling van Dr. Compton Burnett, dat de vaccinatie ziek maakt — en zoo ziek dat men er aan dood gaat — behoeft nu geen nadere toelichting. Alleen is men geneigd te vragen, als er dan geen acute encephalitis met haar verschijnselen van eene algemeene ontsteking der hersenmassa en navolgende verlamming, versuffing of dood volgt op de inenting, is er dan geen kwaad geschied en staan dan die 60 dooden + ettelijke dozijnen die de encephalitis wel doorstaan hebben echter met verlies van normale hersenfuncties, alleen op de debetzijde van de inenting? Of is men zoo bevreesd geweest om dat debet tienvoudig, honderdvoudig te moeten vermenigvuldigen, dat men de oogen heeft gesloten voor de minder uitgesproken centrale afwijkingen, die spoedig of eenigen tijd na die inenting bemerkbaar zijn geweest? Geval 15 van Burnett kan reeds waarschijnlijk maken dat ook zonder voorafgaande acute encephalitis een slepende verlamming na een herhaalde inenting op kan treden — en dan door Thuja tot genezing kan worden gebracht. Geval 7 en 9 wijzen ook op de waarschijnlijkheid van een slepende centrale stoornis zonder voorafgaande acute encephalitis.

En mijn geval van acute neuritis optica zonder eenig ander centraal verschijnsel dwingt ook tot een ruimer blik dan die welke

alleen de volkomen ontwikkelde encephalitis als nadeelig gevolg van de vaccinatie wil erkennen. Maar die minder bevangen blik ziet dan ook spoedig talloze andere mogelijkheden van gelokaliseerde centrale stoornissen; die van andere zintuigszenuwen, of bijv. die van vagus, sympathicus: dragers en geleiders van twee krachtsromen, wier evenwicht de voorwaarde is van de normale levensfunctie en waarvan dus de verzwakking van de eene een ziekelijk overwicht van de andere oproept, met al de gevolgen voor het lichamelijk bestel, voor de werkzaamheid van den geest en voor 't zieleleven, die aan dat evenwicht zoo onverbrekkelijk zijn gebonden.

Ik heb een tweetal gevallen gezien van zeer sterk verhoogden bloeddruk zonder nieraandoening bij mannen, elders wonende, van even boven de 30 jaren, die voor de inenting nooit bezwaren hadden gevoeld en blijkbaar eerst er na zoodanige bezwaren hadden van hersencongesties, dat geestelijke arbeid sinds lang zoo goed als onmogelijk was en zij voor hunne betrekking hadden moeten bedanken. Het tragische was dat zij gedurende de alastrim-epidemie als zoovele anderen door hun directie, op straffe van ontslag, gedwongen waren zich te laten inenten. Zou men algemeen tot de erkenning komen dat die onevenwichtigheid in de circulatie een direct gevolg kan zijn van de inenting, dan zou hun directie hen niet zonder meer naar huis kunnen zenden.

Zoo grijpen onze medische inzichten en handelingen in in 't levensgeluk onzer medemenschen. Ik heb beiden Thuja toegediend, maar de uitwerking kon hen niet nopen langer dan eenige maanden uit hun gezinsinkomsten de onkosten te betalen en onder mijn behandeling te blijven; dit nader bewijs van den samenhang van inenting en vermoedelijk gevolg ontvalt me dus hier. Maar niemand die weet hoe groot de secundaire schadelijke gevolgen kunnen zijn van de primaire veranderingen in de bloedverdeeling, zal 't mogelijk achten dat door één middel reeds in korten tijd een opvallende verbetering bereikt had kunnen worden. Mijn doel met de vermelding is dus alleen anderen op te wekken bij hun patiënten ook aan die geopperde mogelijkheid te denken.

Ik ga daarom nu tot minder verwickelde gevallen over, die zich in mijn praktijk hebben voorgedaan.



2. In den loop van 1930 komt een predikant bij me om over zijn dochter van 20 jaar te spreken, die reeds driekwart jaar ziek is. Ze is lijdende aan hardhoorendheid en aan telkens terugkeerende duizelingen, soms gepaard met brakingen. Er zijn dagen, dat ze plat moet blijven liggen. Bij de geringste poging om 't hoofd op te heffen, overvalt haar een duizeling. 't Geheel der symptomen doet denken aan de ziekte van Menière, een stoornis van 't binnenoor. Acht maanden hebben verschillende medici en professoren haar gezien; allen hebben gemeend wel 't proces te kennen dat aan de verschijnselen ten grondslag lag, maar een geneesmiddel er tegen was hun niet bekend. Verschillende gemeenteleden hadden hem reeds lang den raad gegeven een homoeopathisch geneesheer te raadplegen; maar hij voelde niets daarvoor, en daarom bracht hij nu ook zijn dochter niet mee; hij zou toch wel niets anders van mij hooren dan dat er niets aan te doen zou zijn.

Ik vroeg hem van allerlei, ook of zijn dochter wellicht in den herfst van 1929 was ingeënt, een *vraag, die nog niemand hem had gedaan*. Hij antwoordde bevestigend, waarop ik hem zei dat er een middel bestond dat de waarschijnlijkheid van een samenhang tusschen de ziekteverschijnselen en de laatste inenting door een verbetering der verschijnselen kon aantoonen. Ik gaf den vader 20 korrels Thuja D 60, met het verzoek om zijn dochter bij zijn thuiskomst er 5 van te geven en telkens na een week nog eens vijf.

De uitwerking overtrof ook mijn verwachtingen: de patiënte heeft nog slechts één flinke duizeling gehad, en toen nog een heel flauwe, verder niet meer. De hardhoorendheid verdween en haar hoofd, dat steeds dof was geweest, werd geleidelijk even helder als ooit te voren. De dominee was verrukt en schreef de genezing toe aan de 20 korrels Thuja. De huismedicus was van een geheel andere meening; dat beweerd verband tusschen inenting en 't symptomen-complex van Menière ontkende hij beslist; daar was niets van bekend; en onzinnig vond hij 't idee dat 20 homoeopathische korrels een dergelijke langdurige en ernstige afwijking in zoo korten tijd tot genezing zouden kunnen brengen. De heeren zijn op hun standpunt blijven staan; de dominee wel ontnuchterd aangaande de onbevangingheid van zijn huisdokter.

3. Een jong mensch van 16 jaar komt in 1933 met zijn moeder bij me. Sinds ruim een jaar kan hij slecht denken, maar reeds meerdere jaren viel geestelijke inspanning hem steeds moeilijker. Nu kan hij 's avonds om negen uur al niets meer uitvoeren. In elk opzicht is hij traag en sloom. Onanie is uitgesloten. Hij is telkens en telkens verkouden; 't linker neusgat is zoo goed als verstopt door een zwelling aan de mucosa. Viermaal is hij ingeënt, niet telkens is 't opgekomen; 't laatst zonder succes in 1929. Om uit te maken of de herhaalde inenting als oorzaak, uitsluitend of in samenwerking met andere, kan hebben meegewerkt, wat wel zeer waarschijnlijk is, krijgt hij eenmaal in de week 5 korrels Thuja D 60. Na drie weken is hij al fleuriger; de neusverstopping neemt af; patiënt ziet er veel beter uit; zijn studie vlot weer. En als na twee maanden de verbetering ook zichtbaar duidelijk is in de glans van zijn oogen, ontwikkelt zich nog een korsterige uitslag om de mond. 't Is opvallend hoe er soms na een inenting als een licht waas over de oogen trekt en 't oog voor goed zijn warmen glans verliest. Dit wijst op een centrale stoornis.

Waar in geval 1 de lokalisatie na de inenting zich tot de oogzenuw bepaalde, was in geval 2 de centrale reguleering van 't oor, in geval 3 die van de neus door de vaccine getroffen.

4. Het geval dat nu volgt is een meer diffuse stoornis van de hersenwerkingen. Een collega brengt me zijn vrouw, wier geestelijke kracht en zelfvertrouwen geleidelijk teruggaan, waartegen hij geen middel weet. 't Opvallendste zichtbare symptoom is een onophoudelijk blozen. Daarbij heeft ze geen stuur meer over zichzelf, voelt zich in gezelschap schichtig en ongelukkig, weet geen vergadering te leiden, wat haar voor eenige jaren wel goed afging en wat nu zonder eenige in- of uitwendige oorzaak zoo zonderling is veranderd. In een gesloten kamer heeft ze 't direct benauwd. Ze heeft erge aanvallen van hoofdpijn, krampachtig en stekend en daarbij nog 't gevoel alsof de hersens los liggen. Bij 't nauwkeurig uitvragen, waarbij de collega goede hulp verleent, blijkt het dat ze driemaal is ingeënt; in 1905 op haar vijfde jaar, in 1921 voor de tweede maal en nog eens in 1929, 't jaar van de alastrim. Als kind had ze al een roode neuspunt gehad; na de tweede inenting kreeg ze een wond

met hoge granulaties op de linkerpink. Die granulaties zijn weggebrand en toen sloot zich de wond. Maar na eenige weken trad er een cystitis op. En nu is de laatste jaren de zelfstuur steeds slapper geworden en trekt ze zich uit het gezellige leven terug.

De collega geeft haar nu eenmaal per week 5 korrels Thuja D 60, 10 weken achtereen. Dan is het bericht van den collega zeer bevredigend: zijn vrouw is veel meer gewoon geworden; weet zich veel beter te beheerschen. Congesties en angstgevoelens zijn er nog; Arsenicum en Alumina brengen daarin eenige verbetering; maar de grootste verbetering komt toch weer na de geregelde toediening van Thuja. Gewone verschijnselen van encephalitis hebben we niet kunnen ontdekken; maar dat een centrale afwijking de oorzaak was geweest van het uiteenvallen van hare persoonlijkheid, was voor ons duidelijk. En een goede uitwerking van de Thuja was onmiskenbaar: zeer waarschijnlijk zou de zweer na de tweede inenting op de linkerpink toenmaals ook spoedig door Thuja tot genezing zijn gebracht, en ware aldus de cystitis en hare andere ellende daarmee te voorkomen geweest.

5. Hoe Thuja in een analoog geval een zweer tot genezing bracht, leert 't nu volgend geval. Een jonge dame komt uit Indië bij me, omdat een kleine zweer aan de rechterhiel sinds maanden hardnekkig op dezelfde hoogte blijft. Haar huwelijk is er reeds om uitgesteld en daar ik haar reeds van vroeger ken, komt ze naar hier. De zeereis heeft op de wond geen invloed gehad. Voor haar vertrek naar Indië was ze voor typhus en cholera ingeënt en een blijvend bezwaar had ze daarvan niet ondervonden. Maar in Malang gekomen, was ze al spoedig nog eens gevaccineerd aan 't rechterbeen, en daarna was al spoedig aan de rechterhiel de wond opengebroken. Die was niet grooter dan een dubbeltje, met verhoogde randen en een drogen roodachtigen bodem; dus zonder eenige afscheiding en dat sinds maanden. Ik gaf haar Thuja D 60, eenmaal per week 5 korrels. Drie dagen na de eerste dosis wordt de wondbodem vuurrood, na nog een paar dagen ontlast zich een dikke goedaardige etter: dan beginnen de wondranden naar elkaar toe te gaan en binnen een maand heeft zich een gewone stevige huid er over gevormd. In Indië is ze verder gezond gebleven. Welk mechanisme

hier gestoord was is niet precies te zeggen; maar zooveel weten we wel van wondgenezing, dat we moeten bevroeden, dat hier een centrale reguleering defect moet zijn geweest.

6. Dat menstruatiebloedingen beïnvloed worden door functies van hersenen en hunne aanhangsels is bekend; dat een storing dier functies door inenting kan worden veroorzaakt wordt wellicht bevestigd door het volgende geval: een jonge dame van 17 jaar komt op 31 Januari 1933 op mijn spreekuur; ze lijdt sinds ruim 3 jaren aan soms heftige en steeds langdurige menstruatie-bloedingen; soms gaat de eene zonder pauze in de andere over. Ik ruik lont: 1933 min ruim 3; dat is dus herfst 1929, de tijd van de alastrim en de vaccinaties. En ja, ze is voor de tweede maal ingeënt einde Augustus 1929; kort daarna traden voor 't eerst de regels op, en in den voormelden vorm. Ze heeft allerlei behandelingen ondergaan; injecties met cystemensine; rustkuur; een curettage door professor K.; niets hielp. Plaatselijke afwijkingen werden nooit gevonden. Ze nam Thuja, na eenige weken was alles normaal; en is 't ook gebleven.

7. Neusbloedingen na inenting opgetreden, genazen vlot door Thuja D 60.

8. Een meisje van 21 jaar bezoekt mij met haar tante op 20 Februari 1933. Ze kijkt als verdwaasd; heeft fletse, wazige oogen met een onbestemden blik. Haar tante vertelt dat ze sinds een paar jaar toenemend onverschillig is geworden voor hare omgeving; en in 't bijzonder voor haar tante, bij wie ze dikwerf logeerde, en dan 't zonnetje in huis was. Die gemoedsverandering is op eenmaal opgetreden, onbegrijpelijk voor ieder, die haar kende; ook voor haarzelve. Maar bij nauwkeurig ondervragen blijkt die apathie al spoedig bemerkbaar te zijn geweest vóór drie jaar ruim. Ze had zich kort na de inenting al beklaagd zich zoo heel vervelend te gevoelen. De menstruatie duurt zes dagen en komt om de 5 soms 6 weken. Er is een sterke leukorrhoe. Ze neemt eerst Apis, Pulsatilla, Cimicifuga; maar haar gemoedstoestand verandert daarop niet. Wel op Thuja, telkens geeft ze aan dat ze zich 24 uur na 't innemen helderder in 't hoofd heeft gevoeld. De omflooerste blik verdwijnt; ze krijgt weer hare oude belangstelling voor menschen en omgeving. En ook de tante deelt mij mede dat ze zelfs weer vroolijker wordt; maar

nog na een jaar was ze niet volkomen hersteld.

Belangwekkend zijn in dit verband de mededeelingen, mij sponstaan door twee patiënten gedaan, dat zij na de inenting van 1929 nooit meer hebben kunnen lachen. Hoe glansloos hun leven was geworden, men kan 't zich indenken.

9. Een jongmensch die voor 't notariaat werd opgeleid heeft plotseling bemerkt dat hij niet kan doordenken en vreest de studie voor goed te moeten opgeven. Hij komt 15 Augustus 1930 op mijn spreekuur en weet zich op mijn desbetreffende vraag te herinneren dat die dofheid een jaar te voren is opgetreden; en ja, kort na de inenting in 1929. Thuja bracht spoedig eenige verbetering, die langzaam voortschreed; eerst na een jaar voelde hij zich hersteld en de laatste maanden heeft hij nog natrium phosphoricum D 6 moeten nemen.

10. Een jongetje van zes jaar krijgt zonder bekende oorzaak plotseling aanvallen van duizeligheid; eerst staart hij wezenloos voor zich uit, geheel bewusteloos is hij echter niet. Bij den aanval wordt hij rood. Hij weet zich niet ergens aan vast te houden. De zenuwspecialist weet er geen naam aan te geven. Soms suist hem het linkeroor. Dikwerf komen de aanvallen om het uur. Kalk geeft geen resultaat. Bij nauwkeurige navraag blijkt dat hij kort voor den eersten aanval tweemaal was ingeënt; maar geen van beide keeren had zich een pokpuist ontwikkeld.

Hij krijgt Thuja D 60, na eenige weken treedt er onder koortsverschijnselen een korsterige uitslag aan beide mondhoeken op. De verschijnselen van wezenloosheid blijven nu geheel weg. De genezing houdt een jaar aan; toen kwamen de aanvallen weer terug; nu worden de ouders of eigenlijk maar de familieleden en de welmeenende vrienden ongeduldig en wordt een andere medicus gecomultueerd en zie ik het patiëntje niet weer.

11. Een vroegere kinderjuffrouw komt nog eens onze kinderen bezoeken. Ze werkt in het Ziekenhuis aan de Coolsingel te Rotterdam. Op mijn vraag hoe ze 't maakt, antwoordt ze: „'t Gaat nogal; eigenlijk lekker voel ik mij de laatste maanden niet, maar 't meest lijd ik onder een heftige pijn achter mijn eene oog, ik heb er den dokter in het Ziekenhuis al naar gevraagd, maar die schrijft alleen aspirine voor, wat ik al uit mezelf maar zonder succes genomen

had." Ik zeg: „Ben je misschien ingeënt?" Ze kijkt me verbaasd aan en zegt: „Hoe meent u dat?" „Wel, omdat die pijn in onze homoeopathische literatuur als een van de hardnekkigste gevolgen van de inenting vermeld staat." Nu zegt ze: „Dat komt uit, want kort na de inenting is die pijn begonnen, maar de inenting is niet opgekomen; en ja, sinds dien tijd voel ik me wat dof in 't hoofd, prikkelbaar, huilerig, landerig, lusteloos, huiverig. Iedereen zegt dat ik griepigerig ben, maar daar blijf je toch niet weken en maanden ellendig van. En," zegt ze opeens, „mijn vriendin in het Ziekenhuis heeft ook diezelfde pijn achter het oog..... en die is ook tegelijk met mij ingeënt." Na een paar doses Thuja D 60 knapten ze beiden spoedig op.

Zoo kan ik bladzijde op bladzijde vullen met eigen ziektegevallen met meer of minder ernstige stoornissen van het centraal zenuwstelsel, of in een ander stelsel van centrale reguleering, die mij de laatste jaren onder de oogen zijn gekomen en die bij nauwkeurige navraag bleken of dagen of weken of soms zelfs maanden na de inenting van 1929 zich te hebben ontwikkeld; terwijl er zich vóór dien tijd geen daarop gelijkende afwijkingen ooit hadden vertoond. Nu nog in 1936, komen er in mijn praktijk telkens dergelijke ziektegevallen voor, die niettegenstaande allerlei behandelingen niet tot genezing konden komen en op Thuja bijna onmiddellijk gunstig reageeren. Soms liet ik, op 't voetspoor van Burnett, nog Sabina, Silicea, Variolinum en andere er op volgen en kwamen aldus ongeneeslijk verklaarde neuralgieën, ontstekingen, etteringen, flatulente indigesties, huiduitslag, katarren, overgevoeligheden voor atmosferische storingen, voor allerlei infecties tot belangrijke verbetering of volkomen genezing. Ook de omfloerste blik, die mij zoo dikwijls trof en mij er aan herinnerde de betreffende vragen omtrent inenting enz. vooral niet over te slaan bij de verdere ondervraging.

Mijn indruk is dat er nog duizenden rondlopen, wier slepende kwalen met een inenting van voor jaren samenhangen; al hebben ze evenmin als mijn gevallen ooit het volle beeld van een encephalitis vertoond.

't Volle beeld van encephalitis — niets is misleider dan daar-

op alleen het licht te doen vallen; zooals dit bijna zonder uitzondering gebeurt. 't Laatst nog in het voorloopig verslag van rapporteurs uit de Eerste Kamer der S. G., voor het ontwerp van wet tot verlenging van den geldigheidsduur van tijdelijke bepalingen betreffende de vaccinatie. Daarin vindt men het volgende (N. Rott. Ct., Ochtendblad van Vrijdag 25 Dec. 1936):

„Eenige leden achten de oplossing van het urgente vraagstuk ten deele gelegen in invoering van de vaccinatieplicht ten aanzien van kinderen beneden den leeftijd van twee jaar; aangezien dan het gevaar voor *encephalitis* uiterst gering kan worden genoemd. Voor oudere kinderen ware wellicht eveneens, doch met nog grooter omzichtigheid, vaccinatie in overweging te nemen.”

Juist, met nog grooter omzichtigheid. Maar die omzichtigheid sluit niet alleen in, dat men bij die oudere kinderen de pols voelt, hart en nieren onderzoekt of de huid bekijkt. Maar zeer beslist moet men dan rekening houden met het feit, dat tallooze volkomen gezonde kinderen en volwassenen na de inenting zeker niet het volle beeld der *encephalitis* hebben vertoond, maar wel diep ingrijpende stoornissen en afwijkingen, waardoor hun weerstand tegen allerlei ziekten is verwoest, hun werklust is verdord, hun gevoeligheid ziekelijk is verhoogd of wel de ontvankelijkheid der zintuigen is verdoofd en hun levensvreugde is genekt. Altemaal afwijkingen, die niet in maten en getallen en formules zijn uit te drukken, en waarvoor dan ook een materialistische wetenschap (ook geloovige dokters zijn daarvan aanhangers) geen oog, geen aanvoeling heeft. Nooit heeft de officieele wetenschap aan deze „buitenissigheden” eenige aandacht geschonken. Had men tenminste maar aantekening gehouden van wel tastbare afwijkingen in de gezondheid na de inenting; statistieken ontbreken echter geheel in ons land; indicaties en contra-indicaties berusten op willekeur.

„Groter omzichtigheid”: nu nog een groot woord zonder reële inhoud. Reël alleen is de ellende door de inenting aangericht voor de slachtoffers en voor hunne gezinnen, waarin zij verkeeren.

De Minister van Sociale Zaken (de heer Slingenberg) staat niet op dit standpunt (d.w.z. hij staat op twee standpunten, zie beneden): hij is voor half December van oordeel (Memorie van antwoord aan

de Tweede Kamer) „dat met propaganda voor vrijwillige vaccinatie wel iets te bereiken valt.” Met zijn instemming wordt deze dan ook met medewerking van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid krachtig gevoerd. „Hij is voornemens deze propaganda ook in 't volgend jaar krachtig te bevorderen.”

Door den geneeskundigen medewerker van de N. Rott. Ct. (Avondbladen van 15 en 16 Dec. 1936) is de Minister echter op zijn vingers getikt. Deze medewerker schrijft reeds in het begin van zijn stuk: „Het is verkeerd, zooals de Minister doet, de vaccinatie-encephalitis als *eenige* (ik cursiveer, W.) bron van misère bij deze kunstbewerking te signaleeren.” Hij verzoekt den Minister kennis te nemen van het Handbuch der Pocken-Bekämpfung und Impfung. van Lentz und Grins, waarin 30 bladzijden over 252 geschriften betreffende nadeelen voor de gezondheid na de pokkeninenting; hij, de geneeskundige medewerker noemt het „een der meest betreurenswaardige feiten, dat een zeer groot deel van de opgesomde nadeelen juist kinderen beneden den leeftijd van twee jaar betreft.”

De Minister is niet doof gebleven voor deze terechtwijzing, want op 17 December stelt hij zich in de Kamer op dit nieuwe standpunt: „dat hij zich nog geen eindoordeel heeft gevormd, en dat hij wil afwachten hoe in 1937 de wetenschap, 't volk en de pers op het vraagstuk reageeren.” Als dan de Minister ook erkent, dat de homoeopathische wetenschap evenboortig is aan de officiële en zeker in talrijke opzichten, ook in de vaccinatiewestie, minder bevangen is in vooroordeelen dan haar officieel erkende zuster, dan zal hij straks het oor leenen aan onze beantwoording van de vraag: *Wat nu?*, die hij zeker met aandrang aan volk en pers zal voorleggen, evenzeer als aan de Nederlandsche medische wereld, waartoe ook wij homoeopathische geneesheeren behooren, par droit de conquête van onzen artsentitel, par droit de renaissance als zoekers naar nieuwe waarheid onder de Aegide van Samuel Hahnemann.

Maar tot nu toe, Januari 1937, is het nog niet bekend dat een ministerieel schrijven 't Staatstoezicht op de volksgezondheid heeft bereikt (er is haast bij, want er zijn heel wat dokters, die er weer lustig op losvaccineeren volgens mededeeling van patiënten) waarin door den Minister stopzetting voor de propaganda voor vrijwil-



lige vaccinatie wordt bevolen, wat redelijk zou zijn. De Minister staat dus vooralsnog op beide aangeduide standpunten, wat door den grooten onderlingen afstand op den duur ongemakkelijk moet zijn, zelfs gedurende minder dan een jaar.

Wij homoeopathen hebben het recht te worden gehoord, nl. voor zoover we ons moeite hebben gegeven de lessen onzer voorgangers ter harte te nemen en toe te passen, wat echter nog niet van alle homoeopathen gezegd kan worden. Al zullen deze laatsten evenals de allopathen niet ontkennen dat encephalitis 't directe gevolg van een inenting kan zijn; zij erkennen door gebrek aan ervaring nog niet de vele lichtere functioneele en organische afwijkingen; lichter, maar toch belangrijk genoeg om 't slachtoffer tot een minderwaardige in den levensstrijd en tot een deerniswaardige in eigen levensgevoel te stempelen. Zullen ze zich als Burnett de moeite geven den tijdelijken samenhang van menig chronisch lijden met een voorafgegane inenting na te speuren en de waarschijnlijkheid van den samenhang versterken door eene mogelijke verbetering op Thuja, dan zullen ook bij hen de oogen opengaan en zullen ze moeten erkennen dat men alleen ziet, waarop men het oog heeft ingesteld en dan nog alleen als het uitzicht niet door een vooroordeel wordt verneveld.

Thans komt tot de officieele school de vraag: Wat nu? Niets doen? Afwachten of wellicht straks de straffende gerechtigheid de nalatigen met een uitzinnigen angst verwekkende epidemie zal kastijden, die hen blindelings ongeacht encephalitis en andere dreiging aan de voeten werpt van iederen met stilet en vaccinebuis gewapende medicus? Wij homoeopathen *kunnen* gelukkig op andere wijze de voldoening voelen van onze onmisbaarheid door te wijzen op onderscheiden mogelijkheden, die den mensch ongevoelig zullen maken voor de pokkeninfectie, maar geen der bovenvermelde na-deelen der vaccinatie ten gevolge hebben. Die mogelijkheden vinden we in de homoeopathische literatuur vermeld. Maar die zijn aan de officieele school niet bekend, zoomin als al 't andere wat door de homoeopathie is geschreven, en wordt verricht tot bestrijding van de meeste ziekten waaraan het menschedom lijdt. Men houdt zich welbewust verre, en wacht meesmuilend af. Hooghartige onkunde

imponeert soms nog meer dan zelfbewust weten..... en eischt minder voorbereiding.

Maar nu loopt het straks vast met die eenzijdige kijk op de pokkeninenting. In een brochure „Ziekteleer en Homoeopathie“, geïnspireerd op de homoeopathische ziektebeschouwing, van Dec. 1930 schreef ik: „Iedere besmetting, iedere vaccinatie beroert eerst, soms tijdelijk, soms blijvend de Sympathicus, de hersenen en andere deelen van het zenuwstelsel.“ Dan vermeld ik die verschillende gevolgen, welke ik in deze brochure reeds uitvoerig heb geteekend en zeg dan verder: „Deze gevolgen komen veel vaker voor dan een duidelijk ontwikkelde encephalitis. In de statistiek van de vaccinatie-nadeelen wordt alleen de laatste verwerkt. Maar dat is toch te dwaas: alleen goed om ons zelf en om opgeschrikte ouders in slaap te sussen. Eenige kennis van de homoeopathische ziekteleer had die zelfmisleiding onmogelijk gemaakt: in Hahnemanns ziekteleer is bijna iedere ziekte, maar zekerlijk iedere infectieziekte, iedere vaccinatie *in aanleg* een centrale aandoening (of in de moderne terminologie, een ganglionitis van 't sympathisch zenuwstelsel, een encephalitis)“.

In aanleg. „'t Hangt van de constitutioneele geaardheid af of dat proces of bijna niet, of maar gering, of onmiskenbaar duidelijk aan den dag zal treden.“ De pokpuist die optreedt na de vaccinatie is, behalve leverancier van de het pokkengif-onwerkzaam-makende stoffen (antitoxinen e.d.), ook daarbij wellicht nog de ontlader van krachtspanningen uit de centrale systemen naar de buitenkant, die ze voldoende of niet voldoende opvangt en verteert, d.w.z. omzet in andere krachtvormen, die dan door het ontstekingsproces gebonden worden. Pakt de inenting niet, houd dan uw oogen open voor het optreden van bepaalde vormen van centrale stoornissen. „Treffend is de uitwerking“, zeg ik dan, „van eenige onzer geneesmiddelen bij die centrale bezwaren; en van nog vele andere de gezondheid storende gevolgen der inenting.“

Nog nooit, op één uitzondering na, is mij na 1930 door een niet-homoeopathisch geneesheer gevraagd welke middelen dit dan wel waren. 't Is meen ik de zekerste weg, ze in dit ook voor leeken bestemde boekje wel te hebben vermeld.

Maar nu, 1937: 't begin van erkenning van de waarde van ons standpunt is er — is er eigenlijk al eenige jaren! De reeds genoemde medewerker van de Nieuwe Rott, Courant maakt in zijn artikel van Dec. 1936 melding van de in het Handbuch der Pockenbekämpfung und Impfung (van Prof. Otto Lentz en Prof. Grins, 1927), door Dr. Czerny en Dr. Opitz bijeengebrachte gevallen van schadelijke gevolgen der vaccinatie, waarin naast de encephalitis wel degelijk andere verwickelingen, maar jammer genoeg *lang niet alle*, worden opgesomd.

De aanhef van hun artikel begint met deze betekenisvolle uitspraak, die aan die van Dr. Compton Burnett herinnert: „door de inenting maakt men een mensch opzettelijk ziek, om hem voor een veel ernstiger ziekte te beschutten.” „Echter,” zeggen zij, „hoe goedaardig in het algemeen ook de door de inenting teweeggebrachte ziekte is, soms komen er verwickelingen voor, d.w.z. ziekteverschijnselen, die kleiner of grooter nadeel berokkenen. 't Moet erkend worden dat aan de kant der geneesheeren een neiging bestaat deze schadelijke gevolgen niet te achten of hun bestaan te ontkennen.” Zij geven daarvan vele voorbeelden, ook van ambtelijke organen.

Dit nu noemen zij hoogst betreuenswaardig, omdat toch de zaak der inenting zeker beter door een niemand onziende uiteenzetting gediend wordt dan door eene bemanteling der feiten. Want alleen daardoor zal het mogelijk zijn die verwickelingen te beoordeelen, en ze te doen afnemen. Wat toch zeker onze plicht is, zeggen zij.

Wat zouden deze eenvoudige en eigenlijk zoo vanzelf sprekende woorden, die echter metterdaad hoog en onbereikbaar uitgaan boven ons aller benepen angst om waar te zijn, wat zouden die woorden Dr. Compton Burnett goed hebben gedaan, hem, die zich er zoo over bedroeven en toornen kon, dat wij ons door ons klein-zien van onzen plicht 't voorrecht, ons Heerlijk Recht, onwaardig betoonen vrijmachtig te mogen zoeken en werken, los van ambtelijken dwang, of militaire hiërarchie.

Czerny en Opitz geven dan verslag van wat de hun bekende literatuur, 252 geschriften, omtrent die schadelijke gevolgen vermeldt. Zij noemen eerst de acute uitslagvormen der huid, en soms

der slijmvliezen, waaronder het eczema vaccinatum. Deze ontstaat door toevallige besmetting van een eczeem door de vaccinatielymphen. En verder de niet alleen tot de plaats van inenting bepaalde, maar over het geheele lichaam verspreide pokpuisten. Ze zijn zeldzaam, maar levensgevaarlijk. Daaraan aansluitend stelt hij de vraag, waarom het niet bij iedere inenting tot zulk een algemeene uitbreiding komt. Zijn antwoord is: omdat uit de plaatselijke puist zooveel beschuttende stoffen in 't bloed komen, die 't pokkengif zoo verzwakken, dat het elders zijn kracht inboet. Want snijdt men de puist uit, 24 uur na de inenting, dan ontstaat er wel degelijk een uitzaaiing der pokpuisten.

Eenzoo wanneer het gif langs de mond wordt opgenomen. Dit is van belang voor hetgeen ik later zal zeggen over eene vervanging der inenting door het innemen van het sterk verdunde pokkengif. En dat het *wegsnijden* van de pokpuist de uitzaaiing op de *huid* elders mogelijk maakt, dat werpt eenig licht op de waarneming van Dr. Burnett, dat het *niet opkomen* van de pokpuist na inenting ook *inwendig* zeer ernstige symptomen te voorschijn kan roepen. Men ziet het nog al eens bij een tweede inenting, die immers lang niet altijd pakt.

Nog een andere verwickeling is, zeggen Czerny en Opitz, de *secundaire infectie* van de puist met andere kiemen, die dan de geheele constitutie in beroering brengt, tot de zwaarste ettervergiftigingen toe. Ze zijn meestal doodelijk, hun aantal is niet groot, maar ook niet zoo héél klein: 3.5 op 1.000.000 tot 1.5 op 1000. Somwijlen wordt de pokpuist tot een groote zweer, soms gaat het proces zich onderhuids verbreiden. En nog gevaarlijker is de na een week optredende *belroos*.

Bewezen is, dat kinderen, die behept zijn met de constitutioneele eigenaardigheden, bekend als de exsudatieve diathese, te onderkennen aan bepaalde slijmvliesaandoeningen en huidafwijkingen, dat deze kinderen dikwerf veel te sterke terugwerking vertoonen op de inenting. Soms wordt na de inenting de huid ineens overgevoelig, bijv. voor pleisters, wellicht een centrale stoornis.

Hoe duidelijk wordt het, zeggen Czerny en Opitz, dat de inenting geen lokaal proces is, maar een beroering beduidt van het

geheele gestel: men zie slechts naar de gevallen van scheurbuik en bloedingen, die òf ontstaan òf verslimmeren na een inenting. (Dikwerf heb ik neusbloedingen, na een inenting ontstaan en die zich telkens weer herhaalde, met Thuja genezen. Zie ook No. 6 van mijn gevallen, W.). Soms treedt plotseling de dood in door verhooging van de krampbereidheid van 't centraal zenuwstelsel: tetanie, 't geen dan bewijst dat het vaccinegif schadelijk kan werken op de bij-schildklier, wat weer beslissend kan zijn voor nog andere functies der kalk in ons lichaam.

Czerny en Opitz ontkennen dat na de inenting een geringere weerstand tegen besmettingen zou optreden. Ik heb echter meerdere patiënten ondervraagd, die deze ontkenning met beslistheid zullen tegenspreken, in dezen zin dat het hun opgevallen was dat zij na de inenting een veel grootere gevoeligheid voor kouvatten hebben waargenomen. En van meer dan één patiëntje herinner ik me klaar, dat de moeder mij ongevraagd mededeelde dat het na de inenting van de eene ziekte in de andere viel, en tevoren nooit iets gemankeerd had. Als geneesheeren en leeken over deze en alle andere op de vaccinatie betrekking hebbende onderwerpen met elkaar van gedachten wisselden en aan één centraal bureau hun mededeelingen, mits onpartijdig gesteld, deden toekomen, dan zou 't aldus voor den Minister mogelijk zijn uit die gegevens een veel meer omvattend overzicht te krijgen dan uit dit geschrift. Gelden, daarvoor uitgetrokken, zouden meerder nut opleveren, één vogel in de hand, dan nu bijv. die voor de kankerbestrijding; tien in de lucht.

Heel vreemd zou 't niet zijn als die grootere gevoeligheid voor besmetting wel degelijk na inenting voorkwam. Want erkennen niet Czerny en Opitz dat de inenting niet een plaatselijk proces blijft, maar op het geheele organisme uitwerkt, en vooral op het bloedleven, getuige de verhoogde neiging tot bloedingen in huid en slijmvliesen? Bovendien wordt de weerstand van ons lichaam in hooge mate beïnvloed door o.a. de bijschildklier, door ruggemergs- en hersenwerkingen, en, als onderdeel daarvan, door de functie van het sympathische zenuwstelsel. Dat nu de inenting een nadeeligen, ja vernietigenden invloed kan uitoefenen op de hersenfuncties, hebben de ervaringen der laatste twaalf jaren afdoende geboekstaafd.

't Is de hersenontsteking na inenting, de encephalitis post-vaccinatoria, geweest die leeken, geneeskundigen en regeering uit hun hypnotischen dommel hebben gewekt, waarin zij voortdroomden over de door de artsenwereld verkondigde onschadelijkheid en liefelijkheid der vaccinatie.

Czerny en Opitz wijden er vrij uitvoerige beschouwingen aan. Ze vermelden o.a. de ervaringen van den hollandschen geneesheer Dr. Bastiaanse, die in 1925 reeds verslag gaf van 35 gevallen, met een sterfte van 41.2%. Al spoedig volgden meerdere mededeelingen uit verschillende landen. De incubatietijd is in den regel langer (8—12 dagen) dan bij 't door mij vermelde geval van neuritis optica (geval No. 1), deze trad reeds 4 dagen na de inenting op.

Maar geen gewag maken zij van eenig geval van achteruitgang van het denkvermogen, van gemoedsveranderingen, van duizelingen, hardnekkige zweren, centrale oogaandoeningen, slepende oorafwijkingen, chronische keelontstekingen, stuipen, neuralgieën achter 't oog, stoornissen in den haargroei, chronische eczemen, klierzwellingen of andere zwellingen, slepende puisterige uitslagen en hoofdpijnen, altemaal aandoeningen van kwellenden aard, die door hun langen duur wel hadden moeten opvallen. Echter aan de mogelijkheid daarvan hebben zij en de door hen aangehaalde schrijvers niet gedacht, en dus hun patiënten ook niet in die richting ondervraagd; evenmin als dit in 't volgende treffende geval gedaan is.

Een patiënt, die in Amerika bij een petroleum-maatschappij sinds jaren werkzaam is, in een heel droog klimaat, is in Juni 1936 wegens ziekte met een half jaar verlof naar Nederland gegaan. Sedert jaren is hij in toenemende mate lijdende aan een keelaandoening, een donkerpaarse zwelling aan het slijmvlies en van de amandelen; overal hangen er witte en vieskleurige slijmen en vellen, de pijnen zijn brandend, schrijnend, stekend, onuitstaanbaar. Naar Nederland gezonden om 't vochtiger klimaat en voor een specialistische behandeling, komt hij na 4 maanden geheel ontmoedigd door het ontbrekend succes bij den homoeopaath. Zijn blik is omfloerst, en ook daarom doe ik de vraag hoe vaak hij is ingeënt. Zes, zeven, achtmaal minstens, is zijn antwoord, en nu u 't vraagt, (wat we nog nooit gebeurd is) de laatste jaren is het telkens verergerd, en ja, 't is waar, juist

deze jaren heb ik me telkens laten inenten wegens de altijd op onze havenplaats dreigende pokkenbesmetting.

Reeds op de eerste dosis Thuja D 60 voelt hij na een week duidelijke verlichting; en na 2 maanden, bij zijn laatste bezoek, is de keelzwellung sterk afgenomen, de kleur is bijna rose geworden, de slijmen zijn minimaal, 't branden en steken is bijna geheel opgehouden. En dat alles zonder eenige plaatselijke behandeling. Met een 100 korrels Thuja D 60, nu slechts zeldzaam te nemen, gaat hij zijn bestemming tegemoet. De tintelende vonk in zijn niet meer omfloerste oogen zal wel eenig vuur in de mijne hebben ontstoken.

Czerny en Opitz en de door hen geraadpleegde schrijvers (niet Dr. J. Compton Burnett!) zijn beslist in verzuim nu ze op de *slepende* gevolgen van de inenting geen acht hebben geslagen; dit moet zoo spoedig mogelijk worden ingehaald, wil men met kennis van zaken spreken over de mogelijke slechte gevolgen van de vaccinatie.

Evenmin vermelden ze eenig geneesmiddel, dat nuttig was gebleken bij de door hen vermelde schadelijke gevolgen. Natuurlijk, want de officieele school heeft er geen. Thuja? Maar dat komt immers uit verdachte bron, die der homoeopathie. Zoiets vermeldt men niet, laat staan dat men zou raden het toe te passen!

Laat ik nog zeggen dat naast de geneesmiddelen tegen de inentingsziekte ook in onze geneesmiddelenleer enkele aanbevolen worden als *voorbehoedmiddel* tegen de pokken zelf, of tot *bestrijding* van de *ziektegevallen*. Persoonlijke ervaring heb ik helaas niet van ze en ik moet dus volstaan met een bloote vermelding, in de verwachting dat men wel eens zal verlangen ze bij voorkomende gevallen toe te passen.

Daar is ten eerste Thuja, u reeds bekend als geneesmiddel tegen de nadeelige gevolgen der inenting, dat zijn dus de bezwaren, ontstaan door de etter uit de koepokken. 't Middel wordt zoowel aangewend als *voorbehoedmiddel* bij een *pokkenepidemie* als wel als geneesmiddel wanneer de ziekte, dus de menschenpokken, is uitgebroken; het ziekteproces wordt belangrijk verkort en de litteekens van de puisten zijn veel minder diep. (Ervaringen van von Boeninghausen, omstreeks 1840. Zie 't artikel over Thuja in 't Dictionary of

Materia Medica van Dr. J. H. Clarke.)

Een tweede werkzaam voorbehoed- en geneesmiddel is *Sarracenia purpurea* (zie J. H. Clarke en Hale: *New Remedies*). Gedurende een epidemie werd het middel aan ongeveer twee duizend menschen verstrekt, die gedurende langen tijd in aanraking waren met de zieken; bij hen pakte de besmetting niet. En die reeds ziek waren, het waren er tweehonderd, bleven allen in leven.

Zoowel de koepokstof en de pokstof zelf hebben voorbehoedende kracht — als men ze in sterk *verdunden* toestand toedient, en niet langs de huid, maar in de mond; in zoo sterke verdunning dat men zou kunnen meenen evengoed puur water of alcohol te kunnen geven. Maar we hebben bij *Thuja* gezien dat D 60, dat is de zestigste decimale verdunning, dat is zestig nullen *achter* de nul, dus 1 gedeeld door  $10^{60}$ , in korten tijd een invloed ten goede kan hebben, die kort gezegd wonderbaarlijk is. Onmogelijk zeggen de rekenmeesters achter hun schrijftafel. Alleen wonderbaarlijk, zeggen zij, die hun oogen willen gebruiken om te zien; en het nog onverklaarde, het wonderbaarlijke kunnen aanvaarden omdat zij de natuur en het leven aanvoelen als het wonder der wonderen, bij welker schepping en regeling geen mensch van advies heeft gediend. En er dus allicht iets in de organisatie kan schuilen, waar zijn ontledend verstand niet bij kan. Wat hem niet mag weerhouden het met zijn zintuigen in zich op te nemen, onbevangen, onpartijdig, zoo los mogelijk van waanwijsheid.

Jarenlang heeft in enkele staten van Noord-Amerika de voorbehoedende toediening van *Variolinum D 60* de plaats ingenomen van de koepokinenting langs de huid. Dit privilege van de homoeopathen is hun ontnomen. Om de onvoldoende resultaten? Maar men gaf het aan honderden lieden en nooit werd iemand door de pokken aangetast. (Dr. H. C. Allen, *The materia medica of the nosodes*). Nog sterker: in een familie, waar de vader leed aan een heel ernstige vorm van pokken, waar de puisten tot een groote korst waren *samengegroeid*, werd aan alle anderen *Variolinum* toegediend, en hoewel ze niet gevaccineerd waren, kreeg geen van allen de ziekte. Dus ontnomen om andere motieven? Onze ervaring van de officieele school tegenover ons geeft geen aanleiding om hen niet te gelooven,



die ook hier de weerzin tegen de homoeopathie als beweegreden vooropstellen. In elk geval heeft de officieele school nog nooit deze proefnemingen herhaald, en zoolang 't publiek zich rustig hield tegenover die klaarblijkelijke tekortkomingen en tegenover de gevaren der inenting langs de huid, achtten zij die proefnemingen voor zich ook overbodig. Anders staat het, nu we met de vaccinatie zijn vastgelopen, en geen verstandig ouder zijn kind aan de zooveel grootere kans van encephalitis zal blootstellen, nu vooralsnog de kans op de pokken in verhouding zooveel geringer is. En zeker niet zal blootstellen als 't hem duidelijk wordt dat de mededeelingen over zooveel andere vormen van aftakeling en kwijnen geen bakerpraatjes zijn. Mag van de officieele school verwacht worden, dat zij over eenige jaren met de ongevaarlijke Variolinum D 60 en ook met de reeds genoemde Thuja en Sarracenia in tinctuur of lage verdunningen, met denzelfden ernst proeven zal nemen, als tot dusver met de vaccinatie? De regeering kan haar in elk geval een hand reiken om haar bevallig over eenige gevoelsbarrières, historisch zoo diep gefundeerd, heen te doen zweven.

Ook ware in sommige gevallen de vaccinatie met opvolgende toediening van Thuja te overwegen, als tenminste niet zou blijken dat door dit middel de nagestreefde onvatbaarheid (immunitet) geheel zou worden te niet gedaan.

Echter het homoeopathisch principe (*similia similibus curenter* — het gelijkende worde door het gelijkende genezen), leent zich bijzonder tot het opsporen en toepassen van nog meer nuttige middelen voor de beide besproken doeleinden: 1e. Het verwekken van immunitet; 2e. Het bevorderen der genezing der poklijders.

Wat betreft het opsporen der werkzaamheid dier middelen bij zieken, dat geschiedt door ze toe te dienen aan gezonde menschen, en de bij hen opgewekte verschijnselen te gebruiken als richtsnoer voor de aanwending bij zieken met gelijkende verschijnselen.

Deze toepassing is niet ieders zaak, waait iemand zeker niet aan, ook niet een hoogleeraar. Een voorafgaande studie van eenige jaren is het minste wat wij homoeopathen van de officieele school moeten verlangen. Het veel gebruikte argument dat het geringe aantal der volgelingen van de homoeopathie hen niet het gezag verleent om

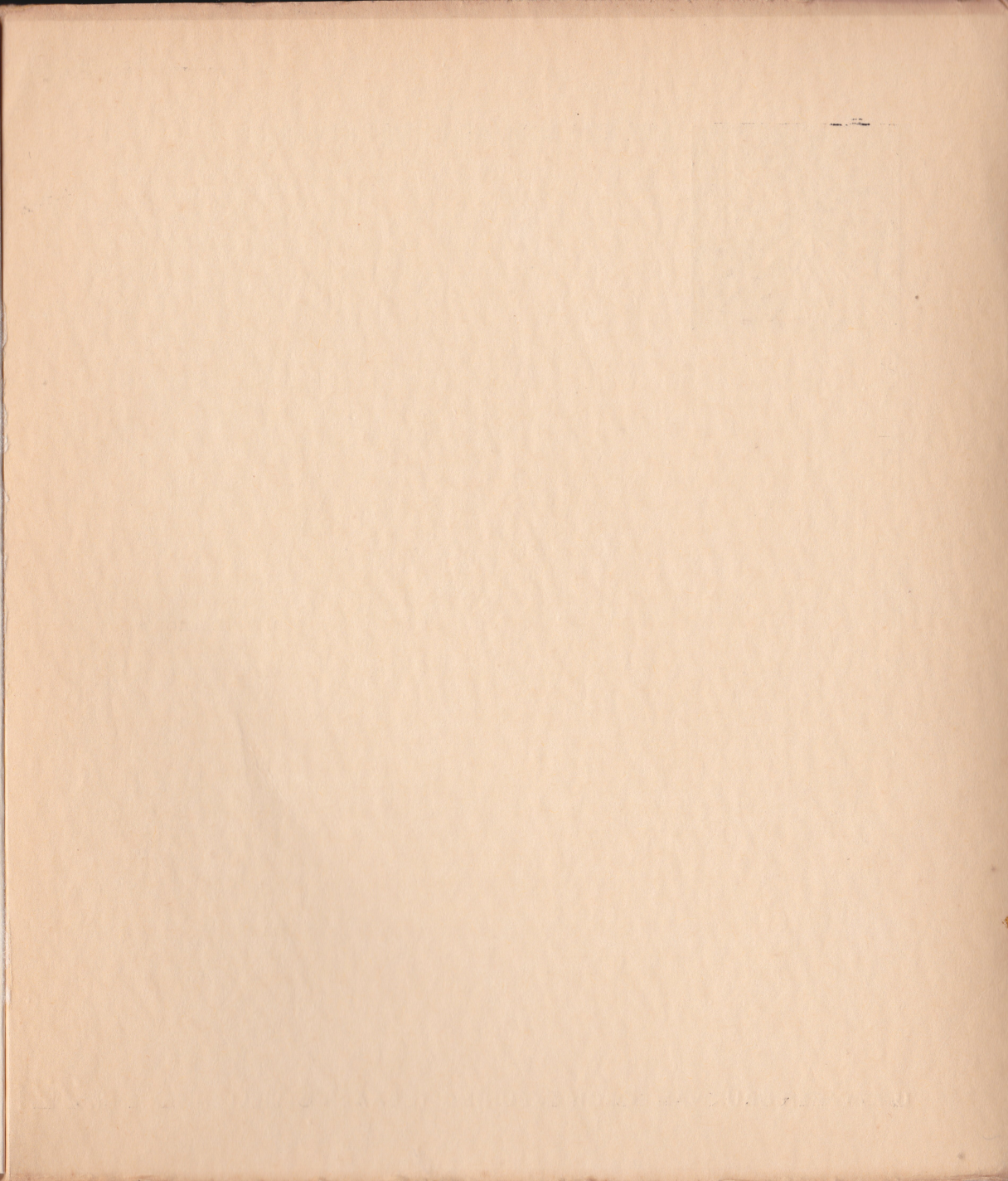
een overgrootte meerderheid dien eisch te stellen, dat argument mogen wij afwijzen. Als zoo dikwerf heeft ook hier de minderheid het gelijk aan zijn kant. Allereerst wel in deze vaccinatiëkwestie: tientallen van jaren heeft de officiëele school zich ziende blind gehouden tegenover de nadeelen der inenting; alleen een *klein* getal homoeopathen zag, getuigde en beleed hetgeen ze zag (men zie het meer genoemde artikel in de N. Rott. Crt.) en nu eerst gaan de oogen der meerderheid even open. Dat er bij hen een heldere kijk op de homoeopathie zelf zou zijn, wordt door dit feit reeds twijfelachtig; een ernstig onderzoek zal het nader bevestigen, dat ze geheel ontbreekt, 't grootte getal zegt ook hier dus minder dan niets.

Aan den Minister, die de meeningen van volk, pers en medici heeft gevraagd, het is straks aan hem (of zijn opvolger) te overwegen welk pad in te slaan. Mocht het voorgaande hem versterken in zijn beduchtheid, dat wij met de vaccinatie in een doodlopend sloop zijn geraakt, dan lijkt mij zijn weg geteekend.

Het bleek reeds, dat de Minister niet ongevoelig is voor het advies van den geneeskundigen medewerker der N. Rott. Crt., wiens conclusie luidt: „men schaffe af geheel en voorgoed den dwang, waaraan de hechtste pijler ontvallen is: de zekerheid dat de kunstbewerking onschadelijk zou zijn.” Aanvaardt hij, nog gesterkt door de georganiseerde navraag, die ik reeds voorstelde, diens conclusie geheel, dan zal 't hem heel moeilijk vallen een lans te breken voor de vrijwillige inenting.

Maar daarbij blijven kan 't niet, de mogelijkheid van een nieuwe pokkeninvasie is er immers. De wapenen om haar te keeren of haar te overwinnen moeten intijds worden gekend, gescherpt en onderhouden, door allen die ze eens zullen hanteeren.

Uit het voorgaande moge 't den Minister blijken, hoezeer die van de universitaire geneeskunst aanvulling behoeven; en hoe het verwerpen van wat de homoeopathie kan bieden, eene vergissing kan zijn geweest. Die dan nog te herstellen is. Daartoe zal hij wellicht ernstig overwegen of hij niet in 's lands belang de officiëele school mag aansporen zich, gelijk nu bijna uitsluitend de homoeopathische artsen, zelf en dan over de geheele linie te wijden aan de studie en aan de toepassing van het stelsel van Samuel Hahnemann.





MET EEN BOEKSKE IN EEN HOEKSKE

CUM LIBELLO IN ANGELLO

UITGAVE EN DRUK VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN • LIBELLEN-SERIE Nr. 221